

Minister van Economische Zaken en
Klimaat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070-342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

DATUM 28 juni 2021
BETREFT Mede-oprichting ROM in West bv; overleg op grond van artikel 4.7 CW 2016

Geachte heer Blok,

In haar brief van 8 juni 2021, kenmerk DGBI-O / 21142799, verzocht staatssecretaris Keijzer om overleg op grond van artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) over de voorgenomen mede-oprichting van een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij in Noord-Holland: ROM in West bv en de daaraan verbonden dochteronderneming MKB-fonds bv.

De oprichting van de ROM zou de geografische dekking van ROM's in Nederland compleet maken. De doelomschrijving van ROM in West bv is gelijk aan de doelstelling van de reeds bestaande ROM's die in de verschillende regio's in Nederland actief zijn. De staatssecretaris geeft aan dat gezamenlijk met de regio gewerkt zal gaan worden aan de versterking van de regionale en de landelijke economie.

Over het voornemen tot mede-oprichting van ROM in West bv en dochtermaatschappij MKB-fonds bv is op ambtelijk niveau op constructieve wijze overleg gevoerd. Op basis van dit overleg en de ontvangen conceptstatuten van de vennootschappen brengen wij hierna graag enkele punten onder uw aandacht. Het ontvangen meerjarig strategisch bedrijfsplan van de op te richten ROM hebben we niet inhoudelijk beoordeeld.

Aandachtspunten bij het voorstel

2/4

Inrichting van de vennootschappen

We constateren dat er in de door ons ontvangen oprichtingsakten van beide vennootschappen aandacht is besteed aan belangrijke randvoorwaarden, zoals het scheiden van rollen en bevoegdheden en het afleggen van verantwoording. Ook zijn er in de voorgestelde statuten van de MKB-fonds bv bijvoorbeeld bepalingen opgenomen die stellen dat bestuurders en leden van de investeringscommissie zich dienen te onthouden van besluitvorming aangaande investeringsvoorstellen waar zij een direct of indirect een persoonlijk belang bij hebben. Het belang van dergelijke bepalingen hebben wij eerder benadrukt in onze brief d.d. 17 februari 2020¹ over de mede-oprichting van ROM Regio Utrecht bv en het Groeifonds Flevoland bv.

Exitstrategie Staat bij revolverende fondsen

Het MKB-fonds bv wordt opgezet als revolverend fonds. Bij sommige fondsen participeert de Staat voor onbepaalde tijd, terwijl bij andere vooraf bepaald is hoe lang de Staat in het fonds zal deelnemen. De toelichting op de voorhangprocedure over de oprichting van ROM in West bv en het MKB-fonds bv wint aan informatiewaarde als expliciet benoemd zou worden wat uw voornemen in dit geval is. Dit heeft u eerder gedaan bij de mede-oprichting van ROM Regio Utrecht bv en het Groeifonds Flevoland bv.² We wijzen erop dat als het de bedoeling is, dan wel u de mogelijkheid open wilt houden, dat de Staat op enig moment uit ROM in West bv en het MKB-fonds bv terugtreedt, het verstandig is daar vooraf mogelijkheden voor in te bouwen. Volgens de huidige plannen neemt de Staat een minderheidsaandeel in de nieuwe ROM's. Dat heeft tot gevolg dat de Staat in een minderheidspositie kan komen te staan bij de algemene vergadering van aandeelhouders waarin bijvoorbeeld besluiten kunnen worden genomen omtrent het wijzigen van de statuten, wijziging van het geplaatste kapitaal, uitgifte van aandelen, het doen van uitkeringen uit het eigen vermogen, het wijzigen van de vestigingsplaats of het ontbinden van de vennootschap. De Staat kan dus niet zelfstandig tot deze acties besluiten.

¹ Bijlage bij Staten-Generaal, vergaderjaar 2019–2020, 29 697, nr. 84.

² Staten-Generaal, vergaderjaar 2019–2020, 29 697, nr. 84.

Informatievoorziening over (financiële) prestaties van fondsen

3/4

In uw brief aan het parlement over de mede-oprichting van ROM Regio Utrecht bv en het Groeifonds Flevoland bv³ heeft u aangegeven dat de Kamer jaarlijks over de financiële prestaties van de ROM's wordt geïnformeerd via het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen. We constateren dat er in de afgelopen jaren tal van (revoluerende) fondsen zijn opgericht, veelal met soortgelijke doelstellingen als nu het MKB-fonds. Deze fondsen functioneren doorgaans op afstand van de overheid. Uw toelichting aan het parlement over de oprichting van ROM in West bv en het MKB-fonds bv zou aan informatiewaarde winnen als u aangeeft op welke wijze het kabinet het overzicht van deze fondsen bewaart in relatie tot de doelmatige en doeltreffende besteding van middelen. Aangezien u als minister verantwoordelijk bent voor de publieke middelen die in revoluerende fondsen omgaan lijkt het ons in de rede liggen dat u ook in uw eigen jaarverslag informatie opneemt over het bereiken van de publieke doelstellingen door deze fondsen.

Taak en bevoegdheden Algemene Rekenkamer

Bevoegdheden rekenkamers bij gezamenlijke overheidsdeelnemingen

Uw voornemen voorziet erin dat de Staat met een kapitaalstorting van 30 miljoen euro een belang van 49,9% neemt in de ROM in West bv. Dit betekent dat de Algemene Rekenkamer ten aanzien van deze bv onderzoek kan doen op grond van artikel 7.24 onder e van de CW 2016. De bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer strekt zich – op grond van de huidige regelgeving - echter niet uit tot het doen van onderzoek *ter plaatse* bij beide vennootschappen. Ook valt de dochteronderneming MKB-fonds bv buiten het controlebereik van de Algemene Rekenkamer.

Op dit moment ligt het *wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers* ter behandeling in de Tweede Kamer.⁴ Het wetsvoorstel breidt de onderzoeksbevoegdheid van rekenkamers uit naar vennootschappen waarin gemeenten, provincies en/of de Staat *gezamenlijk* een meerderheidsbelang

³ Staten-Generaal, vergaderjaar 2019–2020, 29 697, nr. 84.

⁴ Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Comptabiliteitswet 2016 in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden van de rekenkamers (Wet versterking decentrale rekenkamers), (Kamerstuk 35298-2), aangeboden aan de Tweede Kamer op 4 oktober 2019.

hebben, zonder dat één publieke aandeelhouder een belang heeft van meer dan 50%. Door middel van een nota van wijziging is ook een bevoegdheid van rekenkamers bij dochters van gezamenlijke overheidsdeelnemingen aan het wetsvoorstel toegevoegd.⁵ Als deze wet door het parlement wordt aangenomen conform het huidige voorstel, krijgen zowel de Algemene Rekenkamer als decentrale rekenkamers wel de bevoegdheid om ter plaatse onderzoek te doen bij de ROM in West bv en bij MKB-fonds bv. Wij achten dit ook wenselijk.

Bevoegdheden bij subsidieverstrekking

Naast het startkapitaal voor de ROM in de vorm van aandelen, bent u voornemens om vanuit uw beleidsrol een jaarlijkse subsidie toe te kennen voor de kerntaken acquisitie en business development voor ROM in West bv. De Algemene Rekenkamer is op grond van artikel 7.24 lid 1 onder a en 7.34 van de CW 2016 bevoegd om onderzoek ter plaatse te verrichten bij rechtspersonen die een subsidie ten laste van de rijksbegroting ontvangen.

Wij verzoeken u een afschrift van deze brief bij uw voornemen tot oprichting van de vennootschappen mee te zenden aan de Staten-Generaal.

Een afschrift van deze brief zal door ons verstuurd worden aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

Het kantoor van de Algemene Rekenkamer is beperkt opengesteld. Er wordt voornamelijk vanaf de thuiswerkplekken gewerkt. Om deze reden sturen wij u deze brief digitaal toe.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

drs. C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 298, nr. 10.